ปฏิบัติ

โรคใบด่างมันสำปะหลัง

สำรวจ แปลงอยู่เสมอ

กำจัด ต้นเป็นโรค+แมลงหวี่ขาวยาสูบ

คัดเลือก ท่อนพันธุ์สะอาด

รณรงค์ป้องกันและกำจัด
โรคใบด่าง มันสำปะหลัง

3 กำจัด

- ✓
- ✓
- ✓

รณรงค์ป้องกันและกำจัด
โรคใบด่างมันสำปะหลัง

ที่ปรึกษา : **นายทวีพงศ์ สุวรรณโร**
ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
นางศุภลักษณ์ กลับน่วม
ปฏิบัติหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศัตรูพืช

เรียบเรียง : **นางสาวสุมนา สิมาสกุษฎ์**
ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช
นางสาวเบญจมาภรณ์ ชุ่มจิตร
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นางสาวศศิประภา มาราช
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

บรรณาธิการ : กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตร
สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

พิมพ์ที่ : บริษัท นิวธรรมดาการพิมพ์ (ประเทศไทย) จำกัด

พิมพ์ครั้งที่ 1 : จำนวน 20,000 แผ่น สิงหาคม 2562

จัดพิมพ์ : กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โครงการรณรงค์เพื่อควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โรคใบด่างมันสำปะหลัง
(Cassava mosaic disease ; CMD)

สาเหตุ
เกิดจากเชื้อไวรัส Cassava mosaic virus ; CMV)

อาการและความเสียหายของโรคใบด่าง
- กรณีนำท่อนพันธุ์ที่เป็นโรคมาปลูก ยอดแตกใหม่ แสดงอาการด่างเหลืองชัดเจน ใบมีลักษณะด่าง เหลือง หงิกงอ เสียรูปทรงทั้งต้น ลำต้นแคระแกร็นไม่เจริญเติบโต มันสำปะหลังไม่สร้างหัวหรือหัวลีบเล็ก หากระบาดรุนแรงผลผลิตลดลง 80 – 100%
- กรณีติดเชื้อจากแมลงหวี่ขาวยาสูบ ใบล่างปกติ ใบบริเวณยอดมีอาการด่าง เหลือง หงิกงอ เสียรูปทรง หากติดเชื้อตั้งแต่มันอายุน้อย ต้นจะแคระแกร็น ไม่เจริญเติบโต หัวมันลีบเล็ก หากติดเชื้อตอนมันอายุมาก ผลผลิตลดลง ประมาณ 30 - 40%

การแพร่ระบาดเกิดจาก
1. ใช้ท่อนพันธุ์ จากต้นมันสำปะหลังที่เป็นโรค
2. แมลงหวี่ขาวยาสูบ นำเชื้อไวรัสจากต้นเป็นโรคไปสู่ต้นปกติ

กรณีไม่พบการระบาด
สามารถป้องกันได้ ดังนี้
1. ห้ามนำเข้าและสอดส่องการลักลอบนำเข้าท่อนพันธุ์หรือส่วนขยายพันธุ์ของมันสำปะหลังจากต่างประเทศ หากพบเห็นการนำเข้าต้องรีบแจ้งเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน
2. ใช้ท่อนพันธุ์ที่ทราบแหล่งที่มา ใช้ท่อนพันธุ์จากแปลงที่ไม่เคยเป็นโรคมาปลูก หรือใช้ท่อนพันธุ์จากแหล่งพันธุ์ที่มีการรับรอง
3. หลีกเลี่ยงการปลูกพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรค เช่น พันธุ์ 89 ควรเลือกปลูกพันธุ์ที่มักไม่ค่อยพบการระบาด เช่น เกษตรศาสตร์ 50 หรือ ระยอง 72
4. หมั่นสำรวจแปลงมันสำปะหลังของตนเองอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยทุก 2 สัปดาห์
5. ป้องกันและกำจัดแมลงหวี่ขาวยาสูบในแปลงปลูกมันสำปะหลัง โดยพ่นสารเคมี ดังนี้
   - อิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 12 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ
   - ไดโนทีฟูแรน 10% SL อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ
   - ไทอะมีโทแซม 25% WG อัตรา 12 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร
6. หากพบต้นมันสำปะหลังแสดงอาการใบด่างให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้านทันที

กรณีพบการระบาด
ต้องดำเนินการ ดังนี้
1. **แจ้งเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้านทันที เพื่อตรวจวินิจฉัย**
2. **หากพบต้นมันสำปะหลังที่แสดงอาการของโรคให้ดำเนินการ ดังนี้**
   - 2.1 กรณีต้นมันสำปะหลังต้นเล็กยังไม่ลงหัว
     - **ให้ถอนต้นมันสำปะหลัง**ที่แสดงอาการของโรค
     - ตัดเป็นท่อนก่อนใส่ถุงดำ/กระสอบ มัดปากถุงให้สนิท
     - นำไปตากแดดไม่น้อยกว่า 7 วัน หรือจนกว่าต้นมันสำปะหลังจะตาย
   - 2.2 กรณีต้นมันสำปะหลังลงหัวแล้ว
     - **ให้ตัดเฉพาะต้นมันสำปะหลัง**
     - ตัดเป็นท่อนใส่ถุงดำ/กระสอบ มัดปากถุงให้สนิท
     - นำไปตากแดดไม่น้อยกว่า 7 วัน หรือจนกว่าต้นมันสำปะหลังจะตาย
   - 2.3 กรณีที่พบการระบาดของโรคเป็นวงกว้าง **จำเป็นต้องถอนทำลายทั้งแปลง**
     - **ให้ถอนต้นมันสำปะหลังทั้งหมดในแปลง**
     - นำไปฝังในหลุมลึกไม่น้อยกว่า 2-3 เมตร โดยไม่ให้มีเหง้า เศษซาก หรือชิ้นส่วนของต้นมันสำปะหลัง หลงเหลืออยู่ในแปลง
     - พ่นต้นมันสำปะหลังด้วยสารกำจัดวัชพืช อะมีทรีน 80% WG และกลบด้วยดินหนาไม่น้อยกว่า 0.5 เมตร
3. **กำจัดแมลงหวี่ขาวยาสูบในแปลงที่พบอาการใบด่างและแปลงข้างเคียงให้ทั่วต้นมันสำปะหลัง โดยใช้สารเคมี ดังนี้**
   - อิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 12 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ
   - ไดโนทีฟูแรน 10% SL อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ
   - ไทอะมีโทแซม 25% WG อัตรา 12 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร
4. **สำรวจติดตามอย่างต่อเนื่องทุก 2 สัปดาห์ หากพบต้นที่แสดงอาการใบด่าง ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทราบทันที เพื่อประสานกรมวิชาการเกษตรดำเนินการต่อไป**

ข้อควรระวัง : หากต้องการนำผลผลิตหัวมันสำปะหลังไปจำหน่าย ต้องตัดเฉพาะส่วนของหัวมันสดเท่านั้น ไม่มีส่วนที่ขยายพันธุ์ต่อได้ เช่น ลำต้น หรือเหง้าติดไปด้วย

มหันตภัยโรคใบด่างมันสำปะหลัง เป็นแล้วไม่มีทางรักษา ต้องทำลายอย่างเดียวเท่านั้น

(Cassava mosaic disease ; CMD)